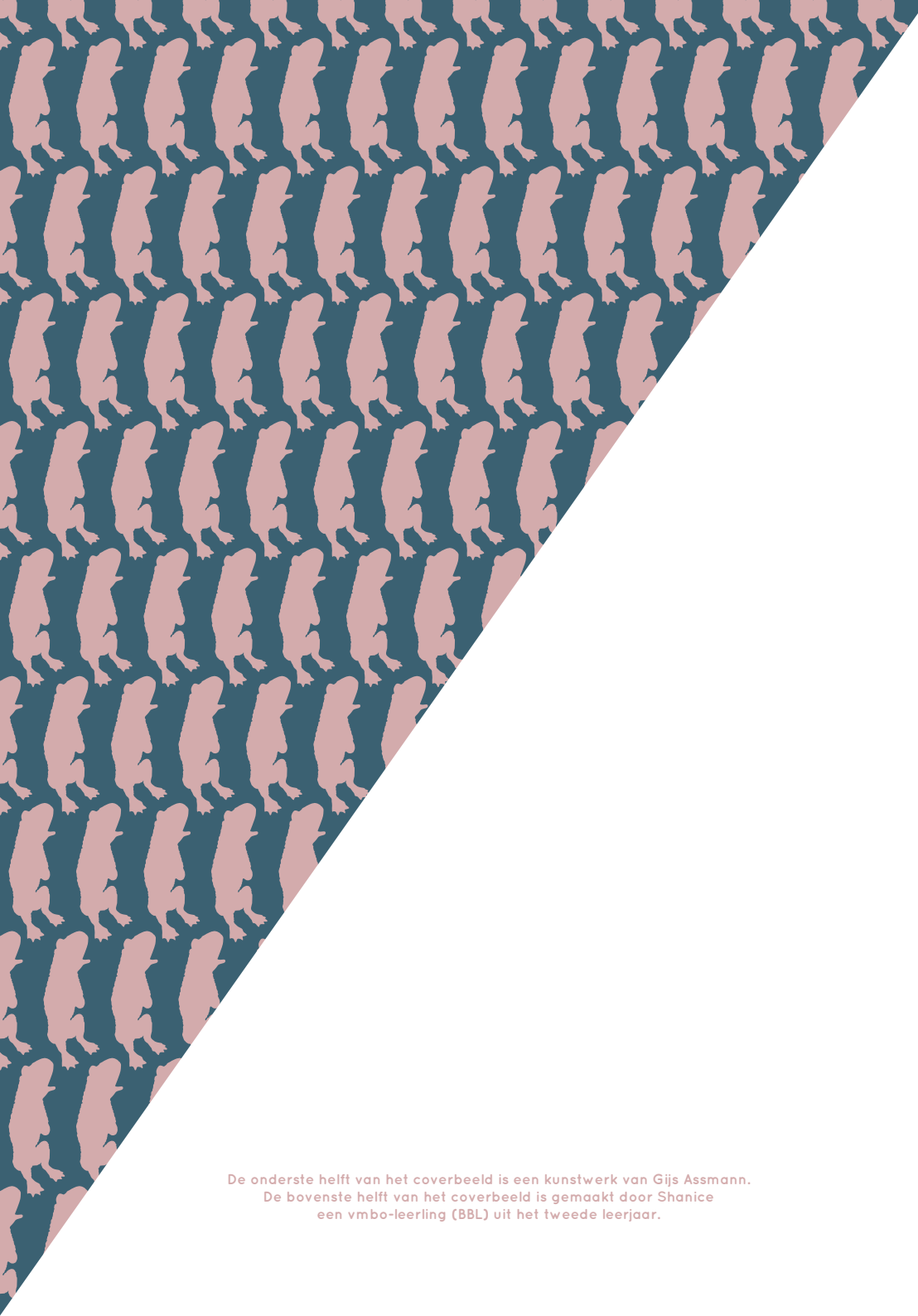

AAN DE SLAG
IN JE KLAS
MET HEDENDAAGSE
KUNST

DE VANITASBEELDEN VAN

**GIJS
ASSMANN**

VOGEL₊ AARDAPPEL₊ BOEK₌

EEN
STILLEVEN
ALS PORTRET

De VANITAS-
BEELDEN
van GIJS ASSMANN

De onderste helft van het coverbeeld is een kunstwerk van Gijs Assmann.
De bovenste helft van het coverbeeld is gemaakt door Shanice
een vmbo-leerling (BBL) uit het tweede leerjaar.

INHOUD

1	AAN DE SLAG IN JE KLAS MET HEDENDAAGSE KUNST!	8
2	WAT MAAKT KUNSTENAAR GIJS ASSMANN?	14
3	START VAN DE LESSENSERIE: INSPIRATIE OPDOEN	22
	▶ Bronnen voor inspiratie	
	▶ Film 1: interview met Gijs Assmann	
	▶ Film 2: virtuele rondleiding	
	▶ Doe-opdrachten na de virtuele rondleiding	
4	DRIE BIJZONDERE LESSENSERIES	40
	▶ Teken, knip en plak je eigen vanitasbeeld (2D)	
	▶ Maak jouw vanitas-groepsportret in een kistje (3D)	
	▶ Maak jouw vanitasbeeld voor een dierbaar persoon (3D)	
5	REFLECTIEMETHODE	64
	▶ Opbouw van de methode	
	▶ Welke beoordelingscriteria kies je als docent?	
6	INSPIRERENDE VOORBEELDEN	70
7	HOE KOM JE AAN VOORWERPEN?	76
8	TIPS: HOE BREID JE JE LESSENSERIE UIT?	80
9	HOE KWAM DIT BOEKJE TOT STAND?	86
	BIJLAGEN	89
	COLOFON	95

AAN DE SLAG IN JE KLAS MET HEDENDAAGSE KUNST!

BESTE DOCENT,

Wat leuk dat je geïnteresseerd bent in hedendaagse kunst! Kunst die je leerlingen enorm kan inspireren. Juist omdat het thema's van nú aansnijdt. En omdat de kunstenaar nog leeft. Extra aantrekkelijk dus om aan de slag te gaan in je klas met hedendaagse kunst.

HOE KAN JE AAN DE SLAG MET HEDENDAAGSE KUNST?

Dit boekje biedt je daarvoor volop inspiratie. Uitgangspunt voor dit boekje zijn de bijzondere kunstwerken van Gijs Assmann (Roosendaal, 1966). Je vindt tal van tips, handvatten en drie complete lessenseries om zelf aan de slag te gaan in je klas. Het is geen vastomlijnd pakket; pak gerust wat jou aanspreekt. Stel zo je eigen lessen en lesmateriaal samen.

VOOR WIE ZIJN DE LESSEN?

De lesideeën in dit boekje zijn gemaakt en getest door negen vmbo-docenten. Eén lesopdracht is door Gijs Assmann bedacht en uitgevoerd. De lessen zijn in ieder geval geschikt voor leerlingen van:

- ▶ vmbo theoretische leerweg (TL),
- ▶ vmbo kaderberoepsgerichte leerweg (KBL),
- ▶ vmbo basisberoepsgerichte leerweg (BBL),
- ▶ vmbo assistenten (qua niveau tussen het praktijkonderwijs en vmbo BBL in).

Maar waarschijnlijk vind je ook inspiratie voor lessen aan basisschool-, havo- of vwo-leerlingen.

START: INSPIRATIE OPDOEN!

Elke lessenserie start met inspiratie opdoen samen met je leerlingen. Wie is Gijs Assmann en wat maakt hij? Het allermooiste is natuurlijk om met je leerlingen naar échte kunstwerken van Gijs Assmann te gaan kijken. Kan dit praktisch gezien niet, bekijk dan samen de ‘virtuele rondleiding’ langs Gijs’ kunstwerken. Dit filmpje is gemaakt tijdens zijn tentoonstelling *Desalniettemin, de Liefde* in Museum Jan Cunen (2015).

Ik heb als docent geleerd dat je ook met voorwerpen kunt schetsen; dit hoeft niet altijd met potlood op papier’ — docent Petra van de Coolwijk

VERDIEPING: INTERVIEW MET GIJS ASSMANN

Wil je je les verdiepen? Kijk dan naar het interview met Gijs in de gietrij in Veen. De kunstenaar beantwoordt daarin uitgebreid vragen van vmbo-leerlingen.

LESSENSERIE: MAAK EEN VANITASBEELD

Inspiratiebronnen voor de drie verschillende lessenseries is het werk en zijn de technieken van Gijs Assmann. Uitgangspunt van de lessen: ‘Maak een vanitasbeeld voor iemand die belangrijk voor je is. Het beeld zegt iets over hoe die persoon is. Verbeeld zijn goede en slechte eigenschappen.’

Gijs Assmann werkt sinds 1992 aan een serie vanitasbeelden over mensen die dierbaar voor hem zijn. In deze beelden schuwt hij niet om de ‘goede’ en ‘slechte’ kanten van deze vrienden of familieleden te verbeelden. De vanitasbeelden noemt hij ook wel ‘een portret als stilleven’. Daarnaast inspireerden zijn bijzondere technieken (onder andere assemblage en collage) en zijn werkwijze (‘niet denken maar maken’) de lessenseries.

Wat is vanitas?

‘Vanitas’ is een terugkerend begrip in de beeldende kunst. Het woord vanitas is Latijn en betekent ‘ijdelheid’ en ‘leegheid’. Met bijvoorbeeld schedels, gedoofde kaarsen, verwelkte bloemen, zeepbellen, vergane boeken, muziekinstrumenten, klokken of omgevallen glazen verbeelden kunstenaars de ijdelheid, tijdelijkheid en zinloosheid van het aardse.

‘Vanitas vanitatum, omnia vanitas’ is een bekende, aan het Bijbelboek Prediker ontleende zegswijze: ‘Ijdelheid der ijdelheden, alles is ijdelheid’. Het vanitasschilderij heeft een protestants-christelijke oorsprong. Het spoort de beschou-

wer aan zich te richten op het eeuwig leven. Vooral in Nederland en Vlaanderen werd dit schilders-thema in de 17e eeuw gebruikt. Denk aan schilders als Pieter Claesz en Edwaert Collier.

Een kunstwerk waarin het vanitas-thema de hoofdrol speelt, verbeeldt dat het plezier van het leven slechts een moment duurt. Omdat je tijd op aarde beperkt is, zou je ten volle van het huidige moment moeten genieten. De symboliek van een schedel of overrijp fruit verwijst naar onze sterfelijkheid. Muziekinstrumenten laten de vluchtigheid van muziek zien, die verlinkt zodra de laatste noot is gespeeld.

Vanitas-stilleven, Edwaert Collier, 1662, Collectie Rijksmuseum Amsterdam

2

3

1. Vanitas-stilven met de Doornuittrekker, Pieter Claesz, 1628, Collectie Rijksmuseum Amsterdam
2. Vanitas (voor Carla), Gijs Assmann, 2009, Collectie AkzoNobel Art Foundation
3. Vanitas (voor Liet), Gijs Assmann, 2005, Collectie Friso Keuris, Amsterdam

UITBREIDING: TENTOONSTELLING IN DE STAD?

Dit boekje sluit af met een aantal tips om het project uit te breiden. Bijvoorbeeld met posters of met een tentoonstelling in je dorp of stad. Een blijvend resultaat waar je leerlingen trots op zijn.

Een leerling verbeeldt het gesloten karakter van haar beste vriendin met een fietsslot

DIT KAN MIJN LEERLING NIET!

Vaak wordt gedacht dat een vmbo-leerling niet in staat is abstract of conceptueel te denken. De eindresultaten van de lessenseries bewijzen het tegenovergestelde. Eén van de talloze voorbeelden die bewijst dat ze dit wel kunnen? Een leerling die het gesloten karakter van haar beste vriendin verbeeldt met een fietsslot. In dit boekje vind je verschillende andere voorbeelden van abstract en conceptueel denken van vmbo-leerlingen.

Wij wensen je heel veel plezier toe in de klas!

P.S. Heb je foto's van eindresultaten van jouw klas? Wij zien ze graag. Mail ze aan info@museumjancunen.nl.